

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของ
ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2: กรณีศึกษาโรงเรียนวังชะโด สุภากรสรราษฎร์
อนุเคราะห์

Management According to the Principles of Good Governance Affecting the
Success of the Work of Civil Servant Teachers Under
the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2:
A Case Study of Wangchado Suparotrat Anukroh School

เกรียงไกร เอกเกื้อบุญ¹, ธันยนันท์ จันทร์ทรงพล² และ จักรพงษ์ เปี่ยมเมตตา³
Kreangkai Ekkuboon¹, Thanyanant Chansongpol², and Jakpong peammatta³

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์

Faculty of Political Science and Public Administration, Rajapark Institute, Thailand

E-mail: securant_tum@hotmail.com

Received June 20, 2024; Revised July 22, 2024; Accepted August 15, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครู 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครู และ 3) เสนอกรอบแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวัดวังชะโด สุภากรสรราษฎร์ อนุเคราะห์ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครู ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ 1) การสรรหา 2) การพัฒนา 3) การรักษาไว้ และ 4) การใช้ประโยชน์ 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อ

ความสำเร็จในงานของข้าราชการครู ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) คน 2) กระบวนการ และ 3) เงิน และ 3. กรอบแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยหลักคุณธรรมในระหว่างปฏิบัติงานผู้ประเมินมีหน้าที่ให้คำแนะนำในการทำงานต่าง ๆ และผู้ถูกประเมินต้องมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง และ 2) ปัจจัยด้านความโปร่งใส โดยทุกคนในองค์กรสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวความเป็นไปภายในองค์กรในแนวทางเดียวกันและกระบวนการทุกกระบวนการต้องสามารถตรวจสอบได้

คำสำคัญ: การบริหารงาน; หลักธรรมาภิบาล; ความสำเร็จในงาน

Abstract

This article aimed to study 1) examine management according to the principles of good governance that affect the success of the work of civil servant teachers; 2) study guidelines for developing management according to the principles of good governance that affect the success of the work of civil servant teachers; 3) propose a conceptual framework for management according to the principles of good governance that affects the success of the work of civil servant teachers under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office. This research is qualitative. The key informants were 15 individuals, including civil servant teachers and educational personnel from the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2, and Wangchado Suparotrat Anukroh School. The instrument for collecting data was the interview form. Analysis of data is done through content analysis. The research results were found as follows: 1. Management according to the principles of good governance that affect the success of the work of civil servant teachers under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 comprises four aspects: 1) Recruitment; 2) Development; 3) Maintenance; and 4) Utilization. 2. The guidelines for developing management under the principles of good governance, which impact the success of the work of civil servant teachers, encompass three key aspects: 1) People; 2) Process; and 3) Money. 3. The conceptual framework for management according to the principles of good governance that affect the success of civil servant teachers under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 consists of two aspects: 1) The morality factor: 1) The evaluator's responsibility is to advise on carrying out different tasks, and the persons being evaluated themselves must engage in self-evaluation; and

2) The transparency factor: All members of the organization must share a common understanding of internal operations, and all procedures must be subject to auditing.

Keywords: management; principles of good governance; success of work

บทนำ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในการทำงานเป็นการบริหารงานตามแนวคิด การบริหารรัฐกิจแนวใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องของการที่หน่วยงานไม่ควรบริหารงานในลักษณะองค์กรธุรกิจ แต่เป็นการบริหารงานด้วยการยึดหลักประชาธิปไตย หลายประเทศในโลกกำลังดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของหลักการนี้ และมีการยอมรับในแนวทางการทำงานที่ยึดหลักประชาธิปไตยมากขึ้น มีการให้ความสำคัญกับเรื่องต่างๆ หลายเรื่อง เช่น ความสนใจของสาธารณชน กระบวนการบริหารหรือการปกครอง และการเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ข้าราชการมีการเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะใหม่ในการพัฒนานโยบายและปฏิบัติตามนโยบาย มีการรับรู้ มีการเคารพและยอมรับศักดิ์ศรีของการเป็นพลเมืองมากขึ้น โดยปกติข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น เมื่อมีการเพิ่มหรือขยายการให้บริการของตนและมีการติดต่อกับประชาชนมากขึ้น (Kanjanasen, 2012; Posri and Chantuk, 2016) ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดในการบริหารงานและการปกครอง เนื่องจากในปัจจุบันได้ให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการมากขึ้น เป็นเพราะโลกในยุคโลกาภิวัตน์ กระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญ ส่งผลกับการติดต่อสื่อสาร และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การพัฒนาเรื่องของการเมืองการปกครองได้มีจุดเน้นและมุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากการบริหารงานที่ต้องการให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การมุ่งดำเนินธุรกิจ หรือปฏิบัติราชการต่างๆ โดยไม่ให้ความสนใจถึงเรื่องของสังคม ประชาชน และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นไปไม่ได้อีกต่อไป การมีการบริหารจัดการที่ดีจึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น (Thonglao et al., 2020)

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ถูกนำเสนอเป็นครั้งแรกโดยองค์กรระหว่างประเทศ คือ ธนาคารโลก และองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติซึ่งมีความหมายสากล คือ ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศโดยเฉพาะภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (Phosrida, 2018) การส่งเสริมให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาลนั้น มาจากความร่วมมือของสถาบันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและสังคมพลเมือง บทบาทของรัฐก็คือ เป็นผู้ที่มิบทบาทในการวางรากฐานและรักษากฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ การสร้างธรรมาภิบาลของรัฐนั้น ต้องอาศัยระบบบริหารการจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้กฎหมาย และมีนโยบายที่โปร่งใสสามารถ

ตรวจสอบได้ ดังนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องปฏิรูประบบราชการ เพื่อปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบต่อภายใต้กรอบของกฎหมาย เป้าหมายของการสร้างธรรมาภิบาลของภาครัฐนั้นก็คือ การพยายามปฏิรูปการบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักเหตุผลและหน้าที่ มีระบบความรับผิดชอบต่อด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพมาใช้และให้มีความโปร่งใส การปฏิบัติงานยกระดับความชำนาญของภาครัฐให้มีความทันสมัย เป็นต้น ส่วนบทบาทขององค์การภาคเอกชนและบทบาทของประชาสังคมที่มีต่อการสร้างธรรมาภิบาล คือ การรวมตัวกันของสาธารณชนในการต่อต้านการทุจริตและการประพฤติมิชอบ โดยรัฐควรมีการหามาตรการที่จะกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงการทำความผิดจรรยาบรรณ (Royal Decree on the Criteria and Methods for Good Governance, 2003)

แนวคิดของ “การปกครอง” หรือ “การบริหารจัดการ” ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่ออารยธรรมของมนุษย์ ดังนั้นเราอาจนิยามให้ความหมายของคำว่า “การปกครอง” หรือ “การบริหารจัดการ” ว่าเป็นกระบวนการของการตัดสินใจและกระบวนการที่มีการนำผลของการตัดสินใจไปปฏิบัติ คำว่าการปกครองหรือการบริหารจัดการอาจนำไปใช้ได้หลายสถานการณ์ เช่น ในเรื่องของการปกครองหรือการบริหารของเอกชน การบริหารในระดับนานาชาติ การบริหารระดับชาติ หรือการบริหารระดับท้องถิ่น อย่างไรก็ตามมีคนจำนวนมากไม่เข้าใจแนวคิดของธรรมาภิบาล หรือแม้แต่คำจำกัดความของธรรมาภิบาล คำว่า ธรรมาภิบาล เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปกครอง วิธีการใช้อำนาจ ในขณะที่ธรรมาภิบาลเป็นการผสมผสานระหว่างคำว่า “ธรรม” และ “อภิบาล” ธรรมาภิบาลเป็นวิธีการที่ดี เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร หลักธรรมาภิบาลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม บุคคล และองค์กรระหว่างประเทศ เป้าหมายของการใช้หลักธรรมาภิบาลคือเพื่อการมีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล วิธีการที่จะสร้างธรรมาภิบาลที่ดีได้คือ การมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ แต่อาจประกอบไปด้วยหลักการอื่นๆ ได้เช่นกันขึ้นอยู่กับผู้นำไปใช้งาน โดยสภาพแวดล้อมของ ธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยกฎหมายระเบียบต่างๆ และหลักจริยธรรม (Phrakhrupalad Prawit Warathummo et al. 2021)

จะเห็นได้ว่ากระแสของการบริหารจัดการที่ดี ถือเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาชน โดยเฉพาะข้าราชการ และพนักงานบริษัทเอกชน เพราะธรรมาภิบาล คือการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยึดหลักการบริหารจัดการที่เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ พร้อมตอบคำถามหรือตอบสนองผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพร้อมยอมรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น มีศีลธรรม จริยธรรมในการทำงาน คำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ การตัดสินใจ การดำเนินการ การประเมินผล และร่วมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกัน มีการส่งเสริมสถานภาพชาย หญิง และให้ความสำคัญกับกลุ่มต่างๆ รวมถึงผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนการสร้างความเท่าเทียมกันทางสังคมในการได้รับโอกาสต่างๆ

ที่ประชาชนพึงจะได้รับจากรัฐด้วย ธรรมาภิบาลเป็นทั้งกระบวนการ หลักการ และเป็นเป้าหมายไปในตัวเอง การมีธรรมาภิบาลอาจนำมาสู่การมีประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ ในที่สุด และการมีประชาธิปไตยก็นำมาสู่การมีผลทางสังคมคือการมีการพัฒนาประเทศไปในทางที่สร้างความสงบสุขอย่างต่อเนื่องและสถาพร พร้อมนำไปสู่การยุติข้อขัดแย้งต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นด้วยสันติวิธี การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่ให้ความสำคัญกับหลักการสำคัญ 6 หลักการของสถาบันพระปกเกล้า ดังต่อไปนี้ 1) ด้านหลักนิติธรรม Rule of Laws 2) ด้านหลักคุณธรรม Ethics 3) ด้านความโปร่งใส Transparency 4) หลักการมีส่วนร่วม Participation 5) หลักสำนึกรับผิดชอบ Accountability และ 6) หลักความคุ้มค่า Value for Money (Phrakhrupalad Prawit Warathummo et al., 2021)

ธรรมาภิบาลเป็นการบริหารงานของภาครัฐในทุกด้านอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีรากฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมทางกฎหมาย มีเสถียรภาพและมีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ หากต้องการให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน มุ่งดำเนินธุรกิจ หรือปฏิบัติราชการต่าง ๆ โดยไม่ให้ความสนใจในปัญหาสังคม ผู้คน และสิ่งแวดล้อมจะไม่สามารถทำได้อีกต่อไป (Phrakhrupalad Prawit Warathummo et al. 2021) การบริหารสถานศึกษา “หลักธรรมาภิบาล” เป็นหลักการสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ สามารถยกระดับและสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร ช่วยเพิ่มศักยภาพขององค์กรให้มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ นำไปสู่การพัฒนาที่มีความซื่อสัตย์ โปร่งใสและยุติธรรม (Nakthippawan & Suebsor, 2022) การนำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นสำหรับสถานศึกษา เพราะเป็นองค์กรที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสูง ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ของแต่ละสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีการบริหารจัดการที่ต่างกัน เช่น ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร ขนาดของสถานศึกษา จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถานศึกษาประสบปัญหาความขัดแย้ง ขาดความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามตำแหน่งงานของตนเอง ทำให้สถานศึกษาขาดประสิทธิภาพในการทำงาน

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่ดี จึงสนใจศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อ.บางซ้าย จ.พระนครศรีอยุธยา โรงเรียนวังชะโด สุภารสราษฏร์ อนุเคราะห์ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางและสารสนเทศในการวางแผนกลยุทธ์ กำหนดทิศทางในการบริหารงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภาราสราษฎร์ อนุเคราะห์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภาราสราษฎร์ อนุเคราะห์
3. เพื่อเสนอกรอบแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภาราสราษฎร์ อนุเคราะห์

การทบทวนวรรณกรรม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (Poopunsri & Phonphotthanamat, 2021) หลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ

1) หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจ หรืออำนาจของบุคคล ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม และความยุติธรรม รวมทั้งมีความเข้มงวดและรวดเร็วด้วยหลักนิติธรรม ประกอบด้วยหลักการ 7 ประการ คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความถูกต้องตามกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง ความถูกต้องตามกฎหมายในเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษาหลัก คือ ไม่มีความผิด และไม่มีการเกณฑ์ใดปราศจากกฎหมาย และหลักการอำนาจสูงสุดแห่งรัฐธรรมนูญ

2) หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องและความดีงาม ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองร่วมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีวินัย และปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นนิสัย หลักคุณธรรมประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ หน่วยงานหรือองค์กรปลอดการทุจริตคอร์รัปชัน ปลอดจากการละเมิดทำผิดวินัย และปลอดจากการฝ่าฝืนมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันหรือมีน้อยลง การทุจริตคอร์รัปชัน โดยรวมหมายถึง การทำให้เกิดความเสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรมและกฎหมาย สำหรับการทุจริตคอร์รัปชัน ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ความเดือดร้อน และเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลเสียในทางลบอย่างร้ายแรงต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการ

3) หลักความโปร่งใส (Accountability) หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจนในการนี้ มีความหมายตรงข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่เรื่องทุจริตคอร์รัปชันให้ความหมายในเชิงลบ ความโปร่งใสเป็นคำศัพท์ที่ให้แง่บวกในเชิงบวก หลักความโปร่งใสประกอบไปด้วยหลักการย่อย 4 หลักการ คือ หน่วยงานมีความโปร่งใสในเรื่องโครงสร้าง หน่วยงานมีความโปร่งใสเรื่องการเอื้อประโยชน์ หน่วยงานมีความโปร่งใสและต่อต้านการลอบโซ่ และหน่วยงานมีความโปร่งใสและคัดค้านการเปิดเผยข้อมูล

4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น การดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน โดยให้ข้อมูล ความเห็น ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ การมีส่วนร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารที่เปิดกว้าง กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทางทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการแบ่งปันข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุด และเป็นช่องทางการสื่อสารที่ง่ายที่สุดระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วม เช่น การแถลงข่าว การเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับนิทรรศการ และจัดทำหนังสือพิมพ์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

5) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง เกิดการตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง รวมถึงความรับผิดชอบในการทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณชน เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้โดยในแง่ของการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออกเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภาระกิจที่ได้รับมอบหมาย และนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบประกอบด้วยหลักการย่อยดังนี้ การมีเป้าหมายที่ชัดเจน ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ บริหารจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อต่อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง มีแผนสำรอง ติดตามและประเมินผลการทำงาน

6) หลักความคุ้มค่า (Value for money) หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้บุคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่าง

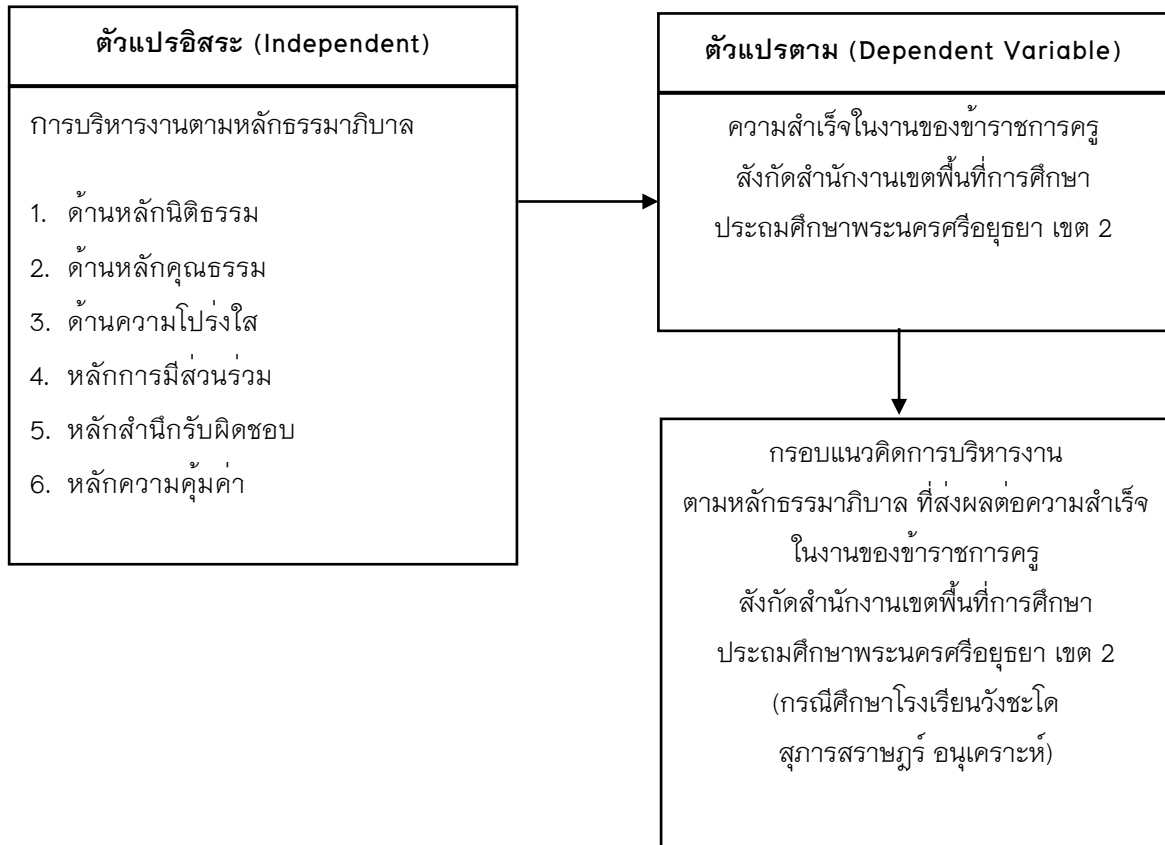
คุณค่า และรักษาศรัทธาของประชาชน ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลักความคุ้มค่าประกอบด้วย การประหยัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดความสามารถในการแข่งขัน

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เพราะการจัดการคือ ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดได้ มีหลักการและทฤษฎีที่เกิดจากการค้นคว้า วิจัย สามารถพิสูจน์ความจริงได้ พร้อมทั้งมีการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่องเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การจัดการเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของรัฐประศาสนศาสตร์และการบริหารธุรกิจ ตลอดจนการจัดการทุกสาขา ในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นลักษณะผนวกความเป็นศิลป์ หมายถึง การนำความรู้ หลักการและทฤษฎีที่นำมาปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม เพราะการบริหารจัดการในแต่ละองค์กรมีปัจจัยที่แตกต่างกัน ดังนั้นศาสตร์หรือความรู้ในด้านการจัดการเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับองค์กรได้ จำเป็นต้องนำความรู้ไปใช้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับแต่ละองค์กร ผู้บริหารที่ดี ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านการจัดการอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล (Good governance) หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี เป็นผลสัมฤทธิ์ของแนวทางในการจัดระเบียบสังคม ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความโปร่งใส ความ ยุติธรรม ความเสมอภาค มี คุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน และเกิดการปกครองที่เป็นธรรม หรือการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา เพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชนอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีรายละเอียดดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวัดวังชะโด สุภาราสราษฎร์ อนุเคราะห์ จำนวน 15 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร จำนวน 1 คน 2) ข้าราชการครู จำนวน 12 คน และ 3) บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 คน ทำการคัดเลือกด้วยวิธีการจับฉลาก (Ritcharoon, 2011) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อ.บางซ้าย จ.พระนครศรีอยุธยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และ 2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 20 ข้อ เก็บรวบรวมข้อมูลโดย

การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ระหว่างเดือน กันยายน พ.ศ. 2566 ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2567 และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภาราสรรพ อนุเคราะห์ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ

1) การสรรหา พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ต้องอ้างอิงหลักเกณฑ์กฎระเบียบ หนังสือชักชวนการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นผู้ออกหลักเกณฑ์ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระเบียบการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561) ให้แนวทางมาดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ หลักคุณธรรม ยึดความถูกต้องของการวิเคราะห์ค่างาน ที่นำมากำหนดอัตราค่าจ้าง หลักความโปร่งใส การวางแผนอัตราค่าจ้างมีการแจ้งในที่ประชุมประจำเดือนให้บุคลากรทราบ หลักความมีส่วนร่วม มีการตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนอัตราค่าจ้าง โดยตั้งหัวหน้าส่วนราชการทุกส่วน หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารใส่ใจในการบริหารทรัพยากรบุคคลมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม หลักความคุ้มค่า ในการกำหนดอัตราค่าจ้างใหม่ มีการวิเคราะห์งาน ว่าสมควรกำหนดตำแหน่งประเภทไหนที่เหมาะสมกับงานและคุ้มค่า ในการกำหนดอัตราค่าจ้างใหม่ มีการวิเคราะห์งานว่าสมควรกำหนดตำแหน่งประเภทไหนที่เหมาะสมกับงานและคุ้มค่างบประมาณที่เสียไป

2) การพัฒนา พบว่า ใช้หลักธรรมาภิบาล ดังนี้ หลักนิติธรรม ต้องอ้างอิงหลักเกณฑ์กฎระเบียบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระเบียบการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561) และแนวทางที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้แนวทางมาดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ หลักคุณธรรม มีขั้นตอนในการขออนุมัติการเดินทางไปอบรม โดยบุคลากรทุกคนสามารถดำเนินการขออนุมัติเองได้ หลักความโปร่งใส มีการประชุมประจำเดือนและงานการเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์โครงการในการฝึกอบรมให้บุคลากรทุกคนทราบ หลักการมีส่วนร่วม มีคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร โดยแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการของทุกส่วนราชการ และบุคลากรสามารถหาโครงการฝึกอบรมมาอนุมัติในการไปฝึกอบรมได้เอง หลักความรับผิดชอบ มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรมีการสอบถามความต้องการฝึกอบรมของบุคลากรในโรงเรียนวัดวังชะโด สุภาราสรรพ อนุเคราะห์ หลักความคุ้มค่า มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการ และมีแบบประเมินความคุ้มค่าให้ผู้บังคับบัญชาประเมินหลังจากฝึกอบรม

3) การรักษาไว้ พบว่า ใช้หลักธรรมาภิบาลดังนี้ หลักนิติธรรม ต้องอ้างอิงหลักเกณฑ์กฎระเบียบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระเบียบการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561) และแนวทางที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้แนวทางมาดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ หลักคุณธรรม มีประกาศกำหนดลักษณะของข้าราชการครู ครูผู้ช่วย และ บุคลากรทางการศึกษา ที่สามารถเลื่อนขั้นได้ว่ามีลักษณะอย่างไร มีงานการเจ้าหน้าที่แจ่มเจี้ยนเมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนในการเลื่อนระดับ หลักความโปร่งใส มีประกาศโรงเรียนวัดวังชะโด สุภาราสราษฎร์ อนุเคราะห์เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และประชาสัมพันธ์ในการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ และบอร์ดประชาสัมพันธ์ หลักการมีส่วนร่วม มีคณะกรรมการเลื่อนขั้นเงินเดือน จากผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้าส่วนราชการ ช่วยกันวิเคราะห์ พิจารณา บุคลากรทุกคนในโรงเรียนวัดวังชะโด สุภาราสราษฎร์ อนุเคราะห์ หลักความรับผิดชอบ มีหัวหน้าส่วนราชการคอยตรวจสอบความประพฤติของบุคลากรในสังกัดตนเอง ให้ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน หลักความคุ้มค่าใช้งบประมาณในการเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างคุ้มค่าตามหลักเกณฑ์กำหนด และพิจารณาด้วยคุณสมบัติของผู้ที่สมควรได้รับการเลื่อนขั้น

4) การใช้ประโยชน์ พบว่า ใช้หลักธรรมาภิบาลดังนี้ หลักนิติธรรม อ้างอิงคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่กำหนดภาระหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ และแต่ละบุคคลแต่ละงานเอาไว้ หลักคุณธรรม มีการใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการตั้งแต่ กำหนดผลงาน กำหนดตัวชี้วัด ประเมินตนเอง ประเมินโดยผู้ประเมิน แจ้งผลการประเมิน แจ้งผู้บังคับบัญชาชั้นถัดไป หลักความโปร่งใส มีการประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรทุกคนเตรียมจัดทำแบบประเมินผลการปฏิบัติราชการในการประชุมประจำเดือน ก่อนรอบการประเมินนั้น ๆ จะเริ่มต้นขึ้น และมีประกาศเกี่ยวกับวิธีการจัดทำแบบประเมิน หลักการมีส่วนร่วม ผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินจะร่วมกันกำหนดงานที่ต้องการประเมิน ตัวชี้วัดงานนั้น ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และมีผู้บริหารชั้นถัดไปคอยให้ความคิดเห็น หลักความรับผิดชอบ ผู้ประเมินจะทำการกำหนดตัวชี้วัดรวมกันกับผู้ถูกประเมิน และจะคอยติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้ถูกประเมินให้เป็นไปได้ด้วยดี จะคอยชี้แนะแนวทาง หลักความคุ้มค่า มีการมอบหมายงานตรงตามตำแหน่งหน้าที่โดยแต่ละตำแหน่งนั้นจะมีมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ระบุขอบเขตของงานตามคำสั่งอ้างอิงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการทางพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภาราสราษฎร์ อนุเคราะห์ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ

1) ปัจจัยด้านการสนับสนุน แบ่งเป็น (1) คน เป็นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากร และตั้งงบประมาณที่เกี่ยวข้องไว้พัฒนาบุคลากรอย่างเพียงพอ (2) กระบวนการ หัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนราชการดำเนินการตามขั้นตอนในทุกเรื่องทำให้ไม่เกิดข้อร้องเรียนในการบริหารงานบุคคลที่ไม่เป็นธรรม (3) เงิน มีการตั้งงบประมาณในการพัฒนาข้าราชการครู ครูผู้ช่วย และ บุคลากรทางการศึกษา ในแต่ละโครงการอย่างเพียงพอสามารถนำมาพัฒนาบุคลากรหรือส่งบุคลากรเข้าอบรมได้ และมีการตั้งงบการบริหารงานบุคคลจัดสรรอัตรา กำลังคนอย่างเพียงพอต่อความต้องการ

2) ปัจจัยด้านการจัดตั้ง ประกอบด้วย (1) คน พบว่า ข้าราชการครู ครูผู้ช่วย และ บุคลากรทางการศึกษา บางส่วนยังไม่มี ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยอย่างยิ่งใน บุคลากรทางการศึกษาต้องเพิ่มพูนความรู้ (2) กระบวนการ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนวัดวังชะโด สุภาราษฎา อนุเคราะห์บางส่วนไม่เข้าใจกระบวนการทำงานของ หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในงานของข้าราชการครู ทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง (3) เงิน ในช่วงที่เกิดการระบาดไวรัสโคโรนา ทำให้รัฐบาลลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น จึงต้องลดการส่งบุคลากร เข้ารับการฝึกอบรมด้วย

วัตถุประสงค์ที่ 3 กรอบแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภาราษฎา อนุเคราะห์ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ

1) ปัจจัยหลักคุณธรรม มีขั้นตอนในการในการควบคุมการปฏิบัติงานให้ตรงตามสามารถ โดยใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติข้าราชการครู ครูผู้ช่วย และบุคลากรทางการศึกษา บุคลากรทุก คนในโรงเรียนวังชะโด สุภาราษฎา อนุเคราะห์ ต้องจัดทำแบบประเมินผลการปฏิบัติราชการ ปีงบประมาณหนึ่งประเมินสองครั้ง ซึ่งแบบประเมินต้องจัดทำต้นรอบการประเมิน และจัดทำ ร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินให้กำหนดตัวชี้วัดและงานที่ต้องการประเมินร่วมกัน ผู้ถูกประเมินสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดและงานที่ต้องการประเมินได้ และเมื่อทำ ข้อตกลงร่วมกันได้แล้ว ขั้นตอนต่อมาคือ ผู้ประเมินจะคอยตรวจสอบหรือให้คำแนะนำในการ ทำงานต่าง ๆ ถ้าไม่เป็นไปตามคาด ผู้ถูกประเมินและผู้ประเมินอาจปรับเปลี่ยนหัวข้อการประเมิน ได้ และเมื่อสิ้นรอบการประเมิน ผู้ถูกประเมินต้องประเมินตนเองและส่งต่อให้ผู้ประเมินประเมิน และแจ้งคะแนนการประเมินให้ทราบต่อไป ความสำคัญของหลักคุณธรรมอยู่ที่ ขั้นตอนในการ ดำเนินการทำให้แบบประเมินจะเป็นตัวชี้วัดว่าเราจะประเมินงานใด ร่วมกันกับผู้ประเมิน ถือเป็นหัวใจ สำคัญในการทำงาน สามารถประเมินได้ว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด

2) ปัจจัยด้านความโปร่งใส ข้าราชการครู ครูผู้ช่วย และ บุคลากรทางการศึกษา ทุกคนในองค์กรสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวความเป็นไปภายในองค์กรในแนวทางเดียวกันได้ และในกระบวนการทุกกระบวนการต้องสามารถตรวจสอบได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภารสราษฏร์ อนุเคราะห์ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ 1) การสรรหา 2) การพัฒนา 3) การรักษาไว้ และ 4) การใช้ประโยชน์ ซึ่งการบริหารงานได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปด้วยอยู่แล้ว โดยจะเห็นว่าขั้นตอนการบริหารทรัพยากรบุคคลแต่ละขั้นตอนมีการนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้แตกต่างกัน ตามผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ และการที่โรงเรียนวัดวังชะโด สุภารสราษฏร์ อนุเคราะห์นำหลักธรรมาภิบาลมาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มาใช้เป็นเพราะมีหนังสือชักจูงการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นผู้ออกหลักเกณฑ์ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระเบียบการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561) บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมข้าราชการครู ครูผู้ช่วย และ บุคลากรทางการศึกษา การเปิดเผยข้อมูลการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานนั่นเอง

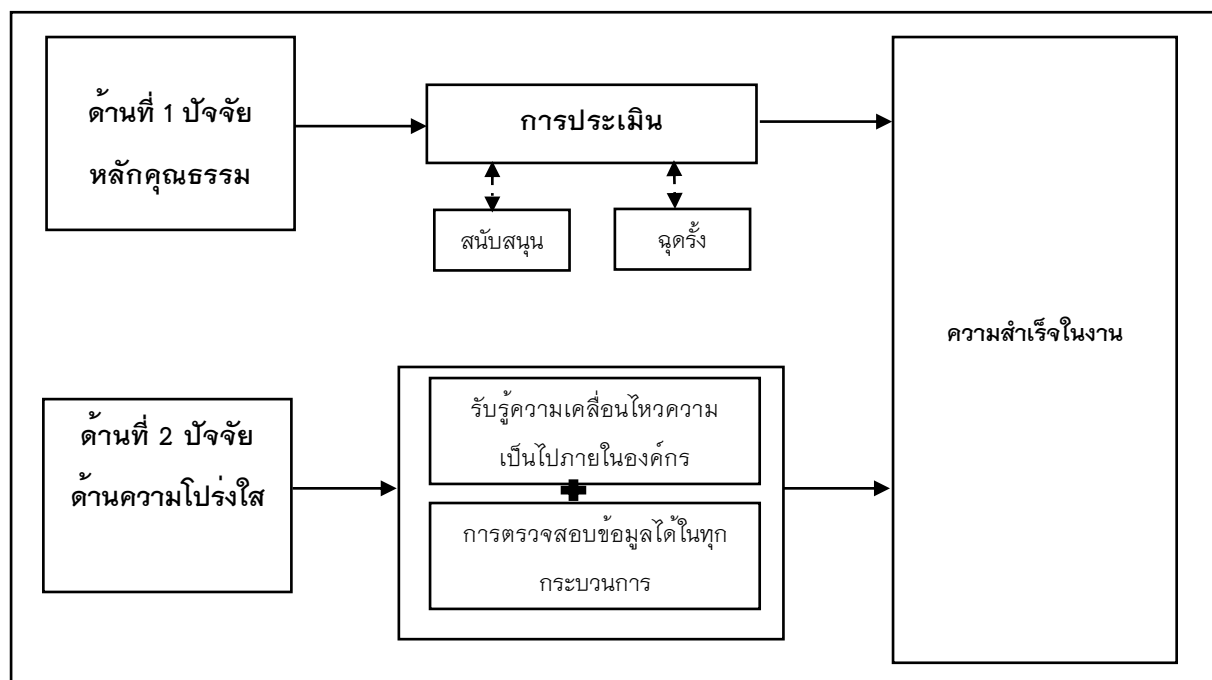
ผลการการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการทางพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภารสราษฏร์ อนุเคราะห์ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านการสนับสนุน แบ่งเป็น (1) คน (2) กระบวนการ (3) เงิน และ 2) ปัจจัยด้านการจัดตั้ง ประกอบด้วย (1) คน (2) กระบวนการ (3) เงิน ผลการศึกษามีข้อค้นพบสอดคล้องกับการศึกษาของ Phokam (2020) ได้ศึกษา “การบริหารสถานศึกษาโดยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร สถานที่มีการสร้างบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทาง ราชการในการดำเนินการ และรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ และจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการโดยเคร่งครัด เป็นผลจากกฎหมาย ต่าง ๆ มีข้อกำหนดเป็นองค์ประกอบของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ผู้บริหารจะต้องร่วมคิดร่วมทำกับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลซึ่งกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นนั้นต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมเพื่อ

รักษาผลประโยชน์ของบุคลากรเป็นหลัก เป็นที่ยอมรับของบุคลากร ต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาคไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เกิดเป็นธรรมและเสมอภาค

ผลการการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 กรอบแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภากรสรราชบุรี อนุเคราะห์ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยหลักคุณธรรมในระหว่างปฏิบัติงานผู้ประเมินมีหน้าที่ให้คำแนะนำในการทำงานต่าง ๆ และผู้ถูกประเมินต้องมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง และ 2) ปัจจัยด้านความโปร่งใส โดยทุกคนในองค์กรสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวความเป็นไปภายในองค์กรในแนวทางเดียวกันและกระบวนการทุกกระบวนการต้องสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Busayachan and Sastngern (2023) พบว่า บริหารงานทรัพยากรมนุษย์ควรมีการวางแผนงานต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ควรมีการจัดองค์กรโดยยึดหลักตามสายการบังคับบัญชา ควรมีการปฏิบัติงานตามอำนาจการสั่งการของผู้บริหาร ควรมีการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้บริการประชาชน ควรมีการกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน หรือแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนวังชะโด สุภากรสรราชบุรี อนุเคราะห์ ดังแผนภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

สรุป

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครู ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การสรรหา 2) การพัฒนา 3) การรักษาไว้ และ 4) การใช้ประโยชน์ โดยมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยกัน 3 ด้าน คือ 1) คน 2) กระบวนการ และ 3) เงิน สามารถสรุปเป็นแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (กรณีศึกษาโรงเรียนวัดวังชะโด สุภารสราษฎร์ อนุเคราะห์) เป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยหลักคุณธรรมในระหว่างปฏิบัติงานผู้ประเมินมีหน้าที่ให้คำแนะนำในการทำงานต่าง ๆ และผู้ถูกประเมินต้องมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง และ 2) ปัจจัยด้านความโปร่งใส โดยทุกคนในองค์กรสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวความเป็นไปภายในองค์กรในแนวทางเดียวกันและกระบวนการทุกกระบวนการต้องสามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรหาวิธีการทำให้ข้าราชการครู ครูผู้ช่วย และ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนวัดวังชะโด สุภารสราษฎร์ อนุเคราะห์มีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกรักอยากยึดถือปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย (1) ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Laws) (2) ด้านหลักคุณธรรม (Ethics) (3) ด้านความโปร่งใส (Transparency) (4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) (5) หลักสำนึกรับผิดชอบ (Accountability) และ (6) หลักความคุ้มค่า (Value for Money)

ควรจัดทำประกาศนโยบายส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (กรณีศึกษาโรงเรียนวัดวังชะโด สุภารสราษฎร์ อนุเคราะห์) มาใช้ในปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมและมีการมอบเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูข้าราชการครู ครูผู้ช่วย และบุคลากรทางการศึกษา หรือบุคคลที่สามารถปฏิบัติงานจนเกิดผลดี

ควรประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในงานต่างๆ ไม่ใช่แค่งานบริหารทรัพยากรบุคคลโดยเน้นให้ทุกคน โปร่งใส ตรวจสอบได้

ควรมีการจัดโครงการเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายเป้าหมายในการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมา ใช้ในความสำเร็จในงานทุกภาคส่วนของการบริหารทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนวัดวังชะโด สุราษฎร์ธานี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายเป็น ผู้บริหาร ข้าราชการครู ครูผู้ช่วย บุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้างตามภารกิจ ทุกราย เพื่อศึกษาผลการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ
2. ควรศึกษาจากกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างโดยรวมของโรงเรียนอื่น ๆ ใน จังหวัดอุทัยธานี เพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการนำหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของข้าราชการครู หรือแตกต่างจากการวิจัยในครั้งนี้

References

- Busayachan, K., & Sastngern, P. (2023). Administration in accordance with good governance of Wangchan Sub-district administrative organization, Kaeng Krachan District, Phetchaburi Province. *Journal of Mani Chettha Ram Wat Chomman*, 6(5), 406–425. <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/article/view/3709>
- Kanjanasen, E. (2012). Local development by good governance principles of sub-district administrative organizations in Muang District, Ubon Ratchathani Province [Master's Thesis, Ubonratchathani University]. <https://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/e-research/?q=node/1722>
- Nakthippawan, P., & Suebsor, S. (2022). School administration according to good governance of schools under Prachuapkirikhan primary education service area 1. *Journal of Educational Innovation and Research*, 7(1), 128–141. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jeir/article/view/258375>
- Phokam, W. (2020). School Administration based on good governance principle of Triamudomsuksanomklao school administrators, *Journal of Graduate Studies Bansomdegchaopraya Rajabhat University*, 5(1), 53–62. <http://ejs.bsru.ac.th/gradjournal/?cont=journal5-1>
- Phosrida, J. (2018). *Organizational management based on the principles of good governance of the Administrative Office of the Pathum Wan Kwaeng Court* [Master's Thesis, Phitsanulok University].
- Phrakhrupalad Prawit Warathummo., Phrakhubaidika Sakdanai Santacitto., & Sodprasert, S. (2021). The acceptance of good governance principles to public management. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(4), 37–47. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/251622>

- Poopunsri, V., & Phonphotthanamat, W. (2021). Human resource development affecting organization effectiveness: A case study of local administration. *Journal of Politics, Administration and Law, Faculty of Political Science and Law, Burapha University*, 10(2), 311–330. file:///C:/Users/USER/Downloads/5672-Article%20Text-6037-1-10-20190328.pdf
- Posri, B., & Chantuk, T. (2016). Curriculum management for the characteristic of professional labor in vocational education. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 9(1), 1268–1287. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/61681>
- Ritcharoon, P. (2011). Social science research methodology. House of Kermyst.
- Royal Decree on the Criteria and Methods for Good Governance. (2003, October 9). *Royal Gazette*. <https://www.pong-dang.go.th/doc/law>
- Thonglao, C., Udomkijmongko, C., & Romyen, L. (2020). Good governance and service quality of the civil registration section of Chanuman district office, Amnat Charoen province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 4(2), 253–266. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLGISRRU/article/view/243013>